

FISKERIDIREKTORATET

Fiskeri- og kystdepartementet
Boks 8118 Dep

0032 OSLO

Saksbehandler: Terje Halsteinsen
Telefon: 46818565
Seksjon: Reguleringsseksjonen
Vår referanse: 07/19332
Deres referanse:
Vår dato: 05.05.2008
Deres dato:

Att:

FORSLAG TIL ENDRING AV FORSKRIFT OM UTØVELSE AV FISKET I SJØEN. NYE REGLER FOR FORVALTNING AV HUMMER.

I. INNLEDNING

Fiskeridirektøren nedsatte i desember 2004 en arbeidsgruppe med medlemmer fra Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet med formål å finne tiltak som kan bidra til å bygge opp bestanden av hummer langs norskekysten, og finne virksomme reguleringer for hummerfiske.

Arbeidsgruppen leverte rapporten til Fiskeridirektøren 5.oktober 2007. Rapporten inneholder en god oversikt over hummerens biologi og økologi og foreslår fremtidige forvaltningsmål for norsk hummer. I tillegg inneholder rapporten en rekke nye forslag til fremtidige reguleringer og tiltak med det formål å øke bestanden av hummer langs hele norskekysten.

Arbeidsgruppen holdt 6 åpne høringsmøter forut for ferdigstillelse av rapporten. Møtene ble holdt i Arendal, Jæren, Måløy, Ålesund, Trondheim og Bodø.

Arbeidsgruppen fremmer i rapporten forslag til bestemmelser om

- fredningstid,
- redskapsbegrensning i teiner,
- redskapsbegrensning i andre redskaper,
- dybdebegrensning,
- fluktåpninger,
- regler for måling av hummer,
- minstemål,
- maksimalmål,
- vern av rognhummer,
- oppbevaring og omsetning av hummer i fredningstiden,
- import av levende hummer
- bevaringsområder for hummer

Arbeidsgruppen reiser i tillegg spørsmål om innføring av adgangsbegrensning i hummerfisket, innføring av merke- og registreringsordninger for de som skal fiske hummer og foreslår styrking av oppsyn og håndheving supplert med økt informasjonsarbeid.

Fiskeridirektøren videreførte den åpne prosessen arbeidsgruppen la opp til i høringsprosessen. Arbeidsgruppens rapport og Fiskeridirektørens vurdering av denne ble derfor sendt på høring, med høringsfrist 25. mars i samsvar med adresseliste, til en rekke ulike instanser og organisasjoner. I tillegg ble rapporten og Fiskeridirektørens vurdering av denne, lagt ut på intranett med mulighet for alle interesserte til å komme med innspill og merknader.

II. KORT HISTORISK TILBAKEBLIKK

Siden slutten av 1980- tallet og frem til nå har det vært gjennomført en rekke tiltak i et forsøk på å snu utviklingen fra en langvarig nedgang i hummerbestanden til å bygge bestanden opp igjen til et høyere nivå. Tiltak som har vært gjennomført er lengre fredningsperioder og økt minstemål. For ikke- manntallsførte fiskere har det i tillegg vært forbudt å sette ut teiner eller andre redskaper til fangst av krabbe på grunt vann, bestemmelser om fluktutganger i krabbeteiner, restriksjoner i bruken av torskeruser og begrensninger i antall teiner. Videre har kontrollen med ulovlig uttak av hummer vært prioritert innenfor de budsjetttrammer en har hatt til disposisjon for dette formål. Holdningskampanjer og informasjonsvirksomhet har også vært en del av dette bilde. Det er vanskelig å måle effekten av de gjennomførte tiltakene. Det er imidlertid svært positivt å registrere at den entydige negative bestandsutviklingen synes å ha stanset opp. Fangstutviklingen de siste årene viser en svak bedring målt både gjennom fangstkvantum omsatt gjennom salgslagene og gjennom Havforskningsinstituttets registreringer over fangst per antall teinedøgn. Det samme materiale viser imidlertid at bestandsnivået fremdeles er meget lavt og i enkelte områder langs kysten er hummeren fremdeles nesten helt borte.

I 2004 fremmet Fiskeridirektøren i forbindelse med gjennomgangen av reglene for utøvelse av fisket i sjøen, forslag til å forenkle reglene for utøvelse av hummerfiske. Forslagene den gang var harmonisering av fredningsbestemmelsene, dvs. felles fredningstid 1. januar – 1. oktober for hele landet og felles minstemål på 25 cm total lengde. Videre ble det fremmet forslag om å nedsette en arbeidsgruppe som skulle se på behovet for ytterligere innstramminger for å styrke hummerbestanden på sikt. Samtidig med disse forslagene ble det også foreslått å oppheve de såkalte sekundære bestemmelsene, dvs. bestemmelser om dybdegrensener og fluktåpninger og oppheving av forbud mot bruk av torskeruser og bestemmelser om vanning av teiner i hummerfredningstiden. Forslaget om å oppheve de sekundære bestemmelsene møtte imidlertid motstand, og førte til at hele den foreslåtte regelverksforenklingen for hummerfisket ble trukket tilbake.

III. ARBEIDSGRUPPENS FORSLAG, FISKERIDIREKTØRENS HØRINGSBREV, HØRINGSUTTALELSER OG FISKERIDIREKTØRENS FORSLAG TIL ENDRINGER

Fiskeridirektøren vil nedenfor foreta en systematisk gjennomgang av:

- forslagene fra arbeidsgruppen slik disse fremkommer i arbeidsgruppens rapport
- Fiskeridirektørens vurderinger av arbeidsgruppens forslag slik disse ble gitt til høringsinstansene i forbindelse med utsendelsen av arbeidsgruppens rapport
- uttalelser fra høringsinstansene
- Fiskeridirektørens forslag til endringer basert på arbeidsgruppens rapport etter at høringsuttalelsene er mottatt og gjennomgått

Det gjøres oppmerksom på at det under gjennomgangen av de enkelte forslagene er forsøkt gjengitt hovedelementene i uttalelsene fra høringsinstansene. Denne gjennomgangen erstatter imidlertid ikke behovet for en selvstendig gjennomgang av de enkelte uttalelsene.

1. FORVALTNINGSMÅL FOR NORSK HUMMER

Arbeidsgruppens tilrådning

Havforskningsinstituttet har gjennomført bestandsovervåkning på hummerbestanden på Skagerrakkysten siden 1928 og på Vestlandet siden 1983. På utvalgte steder langs kysten har man satt ut teiner og beregnet antallet fangede hummer per 100 døgn teinene står i sjøen.

Arbeidsgruppen viser til at utviklingen i fangst per enhet innsats og de registrerte landingene antyder at hummeren er overbeskattet og har vært det i lang tid. Dette betyr at vi står overfor en bestand som i første omgang må gjenoppbygges, for deretter å forvaltes bærekraftig. I en gjenoppbygningsfase må beskatningen være så begrenset som mulig, aller helst lik null. Desto mer begrenset fangsten er i en gjenoppbygningsfase, desto raskere går gjenoppbygningen.

Etter arbeidsgruppens vurdering bør forvaltningsmålet for den norske hummerbestanden uttrykkes på to måter; for det første bør bestanden bygges opp slik at den kan bære et langtidsuttak mellom 500 og 700 tonn årlig total fangst og dessuten at fangsten per enhet innsats blir minimum 15 hummer per 100 teinedøgn. Grunnen til denne todelingen er at det vil ta tid å kunne fastslå hvorvidt et uttak er bærekraftig på lang sikt. Økt innsats eller større andel registrert fangst vil kunne gi økt registrert uttak, uten at dette nødvendigvis sier noe om at uttaket fra bestanden da er bærekraftig på lang sikt. Fangst per enhet innsats er således et bedre uttrykk for bestandens tilstand, og gir dessuten et bedre grunnlag for å slå fast hvorvidt uttaket er på et bærekraftig nivå.

Fiskeridirektørens vurdering

Fiskeridirektøren er enig med arbeidsgruppen i at antall hummer per teinedøgn er en bedre indikator over bestandens utvikling og størrelse enn oversikt over omsatt fangst gjennom salgslagene. Dette har sammenheng med den lange tidsserien til Havforskningsinstituttet over antall hummer per teinedøgn som for Skagerrakkysten har vært gjennomført siden 1928 og på Vestlandet siden 1983. Når det gjelder tall for omsatt fangst vil disse gi et sant bilde over størrelsen på det kvantum som omsettes gjennom salgslagene. Tallene vil imidlertid ikke fange opp fangst av hummer som ikke omsettes gjennom salgslagene. Når hummerbestanden er så lav som nå må det påregnes at en stor andel av den hummeren som fanges ikke blir omsatt. Oppfisket kvantum vil dessuten generelt være en funksjon av innsatsen i fisket. Antall hummer per teinedøgn er derfor en bedre indikator fordi denne ikke er avhengig av hvor stor del av fangsten som omsettes. Den historiske utviklingen over omsatte fangstkvanter, slik denne er redegjort for i arbeidsgruppens rapport, viser at fangstene nødvendigvis er på et helt annet og lavere nivå enn tidligere. Gjennomsnittsfangsten i perioden 1945- 1960 lå på 750 tonn, og den årlige fangsten varierte fra ca 600 til nær 1000 tonn. Den omsatte fangsten i 2006 var til sammenlikning på vel 61 tonn. Antall hummer per teinedøgn på Skagerrakkysten lå før 1960 typisk i området 15- 20 hummer per 100 teinedøgn, mens i de siste 30 årene har størrelsesorden vært på 5- 10 per 100 teinedøgn.

Etter Fiskeridirektøren oppfatning er det usikkert om bestanden kan bygges opp til et nivå der bestanden over tid kan tåle uttak på det høye historiske nivået. Det kan imidlertid neppe være tvil om at bestanden både kan og bør bygges opp til et vesentlig høyere nivå enn dagens nivå.

Dersom biodiversiteten var truet slik at hummeren stod i fare for å bli utryddet ville det vært nødvendig å innføre et totalt fiskeforbud for hummer kombinert med meget strenge restriksjoner også på andre redskaper for å unngå bifangst.

De senere års reguleringer både gjennom økt minstemål, redusert fangsttid og andre tiltak har imidlertid bidratt til at den ensidige negative bestandsutviklingen har stanset opp.

Fiskeridirektøren mener derfor i likhet med arbeidsgruppen at vi har alternativer til det å gjennomføre full fredning. Tempoet i gjenoppbygging avhenger av hvilke tiltak som velges. Dersom målsettingen er en høyest mulig bestand fortrest mulig der en kun legger til grunn bestandshensyn og økonomiske hensyn, ville en total fangststopp trolig være det beste.

Fiskeridirektøren er enig med arbeidsgruppen i at det også må tas hensyn til at hummerfiske er en viktig del av vår kystkultur, og som således har en verdi for svært mange utover det rent økonomiske. Det bør derfor også være en målsetting at det er mulig å holde åpent for et begrenset fiske i den perioden bestanden gjenoppbygges. Innenfor et 10-års perspektiv bør en ha en ambisjon om å øke indikatoren til et nivå på over 10 hummer per 100 teinedøgn.

Høringsuttalelser

WWF mener at antall hummer per teinedøgn er en mye bedre indikator over bestandens utvikling og størrelse enn oversikt over omsatt fangst gjennom salgslagene. Tall fra salgslagene vil ikke kunne fange opp hummer som fanges og omsettes ulovlig og mener at tyvfiske er i dag en av de største truslene mot den norske hummerbestanden.

Norges Fiskarlag uttaler til spørsmålet

”Norges Fiskarlag vil understreke at hummerfisket har betydning både som en viktig del av et yrkesfiske og kystkultur. I kystkulturbegrepet innbefattes også rekreasjon og fritidsfiske. Ved at hummer er attraktiv som mat både på restaurantbord og private bord, er det stor interesse knyttet til forvaltningen av hummer. Denne store interessen kan føre til at det kan være vanskelig å finne fram til tiltak som gir synlige bestandsforbedringer i forskernes materiale.

Et eksempel på dette er forslaget til forvaltningsmål hvor arbeidsgruppen har foreslått at fangst skal uttrykkes som enhet per innsats. Dette ut fra at dette anses som en bedre indikator over bestandens utvikling enn om det legges til grunn omsatt fangst gjennom salgslag.

Dette forslaget berører kjernen i hva som kan være et hovedproblem med forvaltning av hummer, fordi fiskere med lang erfaring har uttalt at det er bedring i fangstene per teine, mens forskerne ikke får samme utvikling i sine bestandsvurderinger. Mao. viser fiskernes overvåkning av fangsten at fangst per teine har økt i flere områder langs kysten. Omsatt mengde hummer gjennom salgslag har ikke vist samme økning. Dermed konkluderer forskerne med at bestanden ikke er i positiv utvikling.

Hovedgrunnen til denne forskjellen i oppfatning må da skyldes at forskerne ikke får noen muligheter til å fange opp fangstene fra fritidsfisket som både går til privat forbruk og omsettes utenom salgslag. Dersom det blir nedgang i antall yrkesfiskere som driver etter hummer, vil totaltall for fangst endres i negativ retning om ikke antall enheter satt i sjøen øker tilsvarende nedgangen som følge av avgang av yrkesfiskere.

Dette viser at så lenge det er et stort uttak av hummer som ikke registreres gjennom omsetning eller på annen måte, vil det ikke være mulig å få vitenskaplig dokumentasjon på bestandsstørrelsen. Likevel vil registrering av fangst per teine kunne være et riktigere mål for utviklingen i bestanden, men da må fisket fra fritidsfiskere inkluderes i denne overvåkingen”.

Norges Fritids- og Småfiskerforbund (NFSF) mener det bør innføres et system som gir en bedre og sikrere informasjon om fangstuttak.

Fiskeridirektørens forslag

Fiskeridirektøren opprettholder at hummer per teinedøgn vil kunne være en god indikator over bestandens utvikling og størrelse. Det er imidlertid viktig at det i forbindelse med forslaget om overgang til ny forvaltning av hummer også foretas en ny gjennomgang av de kriterier for innsamling av dataopplysninger som er grunnlag for beregningene. Fiskeridirektøren vil derfor ta initiativ overfor Havforskningsinstituttet slik at indikatoren fangst per teinedøgn blir en så god indikator som mulig.

2. ALTERNATIVE FORVALTNINGSSTRATEGIER

Arbeidsgruppens tilrådning

Arbeidsgruppen ser for seg følgende tre alternative strategier for den fremtidige hummerforvaltningen:

1. Innføre full fredning samt utsetting av hummeryngel i en begrenset periode avløst av et strengt regulert fiske
2. Innføre full fredning i en begrenset periode avløst av et sterkt begrenset fiske
3. Revidere gjeldende forvaltningsregime for å redusere fangsten av hummer fra dagens nivå, for etter hvert å kunne øke fangstene i takt med økning i bestanden.

Arbeidsgruppens vurdering er at den beste løsningen for hummeren er de to første alternativene som innebærer en gjenoppbyggingsperiode med full fredning, og er således alternativet arbeidsgruppen anbefaler ut fra en ressursmessig vurdering. Arbeidsgruppen har likevel etter en helhetsvurdering anbefalt at det fortsatt skal være en begrenset adgang til å fiske hummer i Norge.

Fiskeridirektørens vurdering

Fiskeridirektøren er enig med arbeidsgruppen i at det velges en forvaltningsstrategi der en reviderer gjeldende forvaltningsregime for å redusere totaluttaket av hummer fra dagens nivå.

Høringsuttalelser

Havforskningsinstituttet prinsipielle syn er at alternativ 1 er det optimale for en gjenreisning av bestanden. Skal bestanden bygges opp må fiskedødeligheten drastisk ned. HI mener det er en fare for at de foreslåtte tiltakene er for små til å føre til merkbar effekt.

WWF mener også at alternativ 1 er den beste løsningen: Innføre full fredning samt utsetting av hummeryngel i en begrenset periode avløst av et strengt regulert fiske. Direkte fangst på en rødlistet art er uakseptabelt og det må derfor innføres hummerfredning i 10 år slik at hummerbestanden får anledning til å bygge seg opp igjen.

Ingen av de øvrige høringsinstansene som har uttalt seg til dette spørsmålet har gått inn for totalfredning av hummer.

Norges Fiskarlag mener at det i utgangspunktet ikke skulle være nødvendig å innføre nye og drastiske regulerings tiltak for å ta vare på hummeren. Årsaken er at yrkesfiskerne registrerer bedre fangstrater pr teine de senere år, noe som tilsier en økning i bestanden. En strengere praksis av regelverket vil kun ha betydning for de som driver fangst av hummer for omsetning gjennom etablerte omsetningskanaler. Tilsvarende vil det være en gavepakke for de som fortsatt ønsker å fangste hummer uten å ta hensyn til regelverket. Dette kan de fortsatt gjøre så lenge det ikke iverksettes mer målrettet kontroll av fritidsfisket og ulovlig fiske.

Direktoratet for naturforvaltning ønsker velkommen alle tiltak som kan være med på å styrke gjenoppbyggingen av bestanden, men innser at en total fredning av hummer vil være vanskelig gjennomførbar.

Fiskeridirektørens forslag

Fiskeridirektøren opprettholder forslaget om at det velges en forvaltningsstrategi der en reviderer gjeldende forvaltningsregime for å redusere totaluttaket av hummer fra dagens nivå, men slik at det fortsatt skal være adgang til å fiske hummer i Norge.

3. FREDNINGSTID/FANGSTID

Arbeidsgruppens tilrådning

Arbeidsgruppen tilrår at det innføres felles fredningstid for hele landet fra 1. januar til 1. oktober kl 0800. Arbeidsgruppens forslag innebærer at fangstsesongen holdes uendret på kyststrekningen svenskegrensen til og med Sogn og Fjordane. For resten av landet innebærer forslaget en innstramning av gjeldende regler.

Arbeidsgruppen har forsøkt å foreta beregninger av effekten av ulike forvaltningsbestemmelser målt i antall hunner og fredningens varighet. Dersom det bare fiskes i oktober vil det også ha liten effekt på oppbygging av bestanden. Dette har sammenheng med at mesteparten av fisket foregår i oktober. Med fisketid kun i november vil bestanden øke mer effektivt. Simuleringene basert på fisketid kun i desember og full fredning er temmelig like, hvilket har sammenheng med at fisket i desember er begrenset sammenlignet med oktober og til dels også november. En må imidlertid forvente at slike simuleringer vil påvirkes av endringer i tillatt fangstperiode.

Fiskeridirektørens vurdering

Fiskeridirektøren er enig med arbeidsgruppen i at det bør fastsettes en felles fredningstid for hele landet. Fiskeridirektøren mener imidlertid at bestandssituasjonen for hummer, slik arbeidsgruppen beskriver denne, tilsier at fangstsesongen bør reduseres vesentlig i forhold til arbeidsgruppens forslag. Fiskeridirektøren vil derfor foreslå at fangstperioden begrenses til en måned. For at hummersesongen skal kunne strekke seg noe ut i november foreslås fangstperioden satt fra 10. oktober kl 0800 til 10. november.

Høringsuttalelser

De fleste høringsinstansene uttaler seg positivt til å innføre en felles fredningstid for hele landet.

Norges Fiskarlag og Norges Kystfiskarlag kan imidlertid ikke akseptere Fiskeridirektørens forslag om å begrense fangstperioden til en måned. Norges Kystfiskarlag uttaler at en så begrenset fangstperiode vil bety tilnærmet yrkesforbud for de som utøver yrkesfiske etter hummer, all den tid været setter klare begrensninger for utøvelsen av et høstfiske. Norges Fiskarlag krever at fredningstiden gjelder fra 1. januar til 30. september. Dersom det skal være muligheter for yrkesfiskerne å driver hummerfiske som del av et yrke, må dette være et minimum.

Norges Fritids- og Småfiskerforbund (NFSF) og Kongelig Norsk Båtforbund foreslår at fangsttiden reduseres til 2 måneder (fra 1. oktober til 30. november), mens Norges Kyst- og Fjordfiskarlag foreslår at fangsttiden reduseres til 1 ½ måneder (31. mars til 15. mai). Av de mange som har utalt seg til saken uten å ha vært formell høringspart er forslaget om redusert fangsttid generelt godt mottatt.

Fiskeridirektørens forslag

Fiskeridirektøren opprettholder forslaget om at det bør fastsettes en felles fredningstid for hele landet og at fangst av hummer er tillatt fra 10. oktober kl 0800 til og med 10. november.

4. REDSKAPSBEGRENSNING TEINER

Arbeidsgruppens tilrådning

Arbeidsgruppen tilrår at manntallsførte fiskere i fangstperioden gis anledning til å fiske med inntil 80 hummerteiner og at fritidsfiskere gis anledning til å fiske med inntil 10 hummerteiner.

Fiskeridirektørens vurdering

Etter gjeldende regelverk kan hummer bare fiskes med teiner. Det er imidlertid ingen begrensning i antall teiner en manntallsført fisker kan benytte i fisket etter hummer. For å sikre at effekten av redusert fangsttid ikke oppveies av økt bruk av antall teiner er det derfor viktig å sette et tak på antall teiner som kan benyttes i fisket etter hummer. Fiskeridirektøren er innforstått med at et øvre tak på 80 teiner kombinert med redusert fangsttid vil medføre et vesentlig fangsttap for de mest aktive fiskerne. På den annen side er det disse som på sikt trolig vil få størst uttelling for at bestanden bygges opp.

For personer som ikke står i fiskermanntallet er det etter saltvannsfiskeoven § 4a gitt en generell regel om at disse kan fiske med inntil 20 teiner. Fritidsfiskere kan i dag omsette fangst av hummer på samme måte som yrkesfiskere. Fiskeri- og kystdepartementet kan imidlertid med hjemmel i saltvannsfiskeovens § 4 forby omsetning av fangst fra fritidsfiskere og dessuten bestemme at antallet teiner skal være lavere enn 20.

Fiskeridirektøren er enig i at det er nødvendig å begrense antall teiner også for fritidsfiskere. Fiskeridirektøren finner det ikke hensiktsmessig å foreslå et generelt omsetningsforbud for disse, men vil foreslå at antallet teiner reduseres til et nivå som kan betraktes som fiske til eget bruk, og at antallet derfor ikke bør settes høyere enn 5 teiner.

Høringsuttalelser

Norges Fiskarlag går mot at det innføres redskapsbegrensning i yrkesfisket, men støtter forslaget om å redusere teinetallet i fritidsfisket. Norges Kystfiskarlag støtter forslaget om redskapsbegrensning også for yrkesfisket, men forslår at teinetallet økes til 100. Norges Kyst- og Fjordfiskarlag går mot forslaget om ytterligere redskapsbegrensninger under henvisning til at det vil være umåtelig ressurskrevende å håndheve. Norges Fritids- og Småfiskerforbund mener at fritidsfiskerne fortsatt må få lov å benytte 20 teiner.

WWF mener at det i tillegg til en redskapsbegrensning vil være fornuftig å innføre omsetningsforbud for fritidsfiskere, slik at disse kun kan fiske til privat forbruk.

Direktoratet for naturforvaltning mener det er viktig å hindre at en innstramning i fredningstiden kompenseres med et større omfang av fisket i fangstperioden. DN støtter derfor forslaget om å begrense antall teiner for yrkesfiskerne til 80 stk og for fritidsfiskerne til 5 stk. DN utaler at en begrensning vil nødvendigvis påvirke inntjeningen til de som driver dette fisket. Dette må likevel ses i lys av at overfisket er den mest sannsynlige årsaken til de lave bestandene av hummer vi ser i dag. For å få en livskraftig bestand av hummer tilbake er det derfor nødvendig å redusere omfanget av fisket vesentlig. Tiltaket må også vurderes ut fra et håp om et økt høstbart ressursgrunnlag i fremtiden dersom man lykkes med å bringe bestandene tilbake til "gamle" nivå.

Fiskeridirektørens forslag

Fiskeridirektøren opprettholder forslaget om at manntallsførte fiskere i fangstperioden gis anledning til å fiske med inntil 80 hummerteiner og at fritidsfiskere gis anledning til å fiske med inntil 5 hummerteiner (for ordens skyld understrekes at forslaget ikke er til hinder for at både yrkesfiskerne og fritidsfiskere kan fiske med krabbeteiner i tillegg når disse er utstyrt med 80 mm fluktåpninger.) Fiskeridirektøren ser det ikke som hensiktsmessig å innføre omsetningsforbud for fritidsfiske.

5. REDSKAPSBEGRENSNING ANDRE REDSKAPER

Arbeidsgruppens tilrådning

Arbeidsgruppen tilrår at det innføres forbud mot å fiske med bunngarn og teiner i 14 dager før hummerfisket starter. Arbeidsgruppen tilrår også at det innføres forbud mot fiske med ruser etter torsk og ål i perioden 1. juni- 1. oktober på kyststrekningen fra svenskegrensen til og med Møre og Romsdal.

Bakgrunnen for forslagene er å redusere fangst av ulovlig hummer i fredningstiden. Arbeidsgruppen foreslår imidlertid at forslagene ikke gjøres gjeldende for manntallsførte fiskere som driver fiske i næringsøyemed.

Fiskeridirektørens vurdering

Etter gjeldende regelverk er det forbudt å sette ut torskeruser i Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane fylker i perioden fra 1. juni – 1. oktober kl. 0800. Fiskeridirektoratets regionkontor kan dispensere fra forbudet for manntallsførte fiskere som skal fiske torsk i næringsøyemed. Forbudet mot bruk av torskeruser var opprinnelig gitt sammenfallende med fredningsperioden for hummer som for de tre fylkene tidligere var 1. juni – 1. oktober kl 0800. Bestemmelsen ble innført med formål om å redusere tilfeldig fangst av hummer i torskeruser som sto ute til fangsting i hummerfredningstiden.

Dersom all hummer fanget i fredningstiden hadde blitt sluppet tilbake i sjøen slik forskriften påbyr ville det isolert sett ikke vært nødvendig med denne type bestemmelser. Etter Fiskeridirektørens vurdering er det derfor en vanskelig avveining å fastsette denne type reguleringer fordi slike forbud rammer unødige sterkt det store flertall av fiskere som etterlever vernereglene.

Arbeidsgruppens forslag om å utvide forbudet mot å sette torskeruser til også å omfatte resten av kyststrekningen synes som en fornuftig harmonisering av gjeldende bestemmelser. Fiskeridirektøren foreslår imidlertid at forbudet mot å bruke torskeruser utvides til å gjelde i perioden 1. mai frem til 10. november. Forslaget innebærer at mai måned og perioden 1. oktober frem hummerfiskets slutt 10. november inngår i forbudsperioden.

Når det gjelder forslaget om å forby bruk av ruser til fangst av ål vil dette ramme vesentlig mer enn gjeldende bestemmelser om forbud mot bruk av torskeruser. Bakgrunnen for dette er at det i denne tiden foregår et lovlig fiske etter ål for omsetning, i motsetning til fiske etter torsk som har sin sesong på høsten/vinteren. Arbeidsgruppen har foreslått at manntallsførte fiskere unntas fra forbudet. Fiske for omsetning av ål foregår imidlertid for en stor del av personer som ikke står oppført i fiskermanntallet. Et slikt forbud er opplyst å måtte medføre at det flere steder på kysten ikke vil være tilstrekkelige fangstkvanter til å kunne opprettholde fangstmottak av ål.

Fiskeridirektøren vil derfor ikke nå foreslå at det innføres et forbud mot å benytte åluser. Fiskeridirektøren vil ta initiativ til å få innført effektive skillerister i åluser som slipper inn

ål, men som stenger hummer ute. Det er tidligere gjort slike forsøk, men disse må utvikles videre. Dersom det mot formodning skulle vise seg at det ikke er mulig å få til slike redskapsløsninger vil en måtte komme tilbake til spørsmålet. For øvrig vil behovet for regulering av ålefisket bli vurdert i løpet av kommende år.

Forslaget om å totalforby bruken av alle typer bunngarn og teiner 14 dager før hummerfisket starter for ikke-manntallsførte fiskere vil på samme måte redusere faren for ulovlig hummerfiske. Forbudet vil imidlertid ikke kunne forhindre den tilsvarende problemstilling den øvrige delen av året. Fiskeridirektøren finner det derfor ikke hensiktsmessig å innføre et slikt forbud.

Høringsuttalelser

WWF støtter arbeidsgruppens forslag om å totalforby bruken av alle typer bunngarn og teiner i 14 dager før hummerfisket starter. WWF støtter også Fiskeridirektørens vurdering i å utvide torskeruseforbudet både geografisk og i tid, men mener at forslaget også bør gjelde åleruser. WWF påpeker at det er viktig at begrensninger i teiner ikke fører til at mange starter med åleruser, torskeruser og garn for å kompensere for et tap i antall teiner og at dette ihensyntas ved en redskapsbegrensning på andre redskaper.

Vest-Norges Fiskesalslag bemerker at et forbud mot teiner og garn i 14 dagers periode før hummerfisket åpner vil gå utover krabbefiskerne og de som driver krabbemottak. Salgslaget påpeker i denne sammenheng at mange krabbefiskere ikke er registrert i fiskermanntallet. Salgslaget støtter på samme grunnlag at også fritidsfiskere gis adgang til å benytte åleruser.

Havforskningsinstituttet mener at det bør vurderes innføring av sperrerist i rusefisket sommerstid for å unngå bifangst av hummer

Norges Fiskarlag har ingen merknader til forslaget forutsatt at manntallsførte fiskere unntas fra bestemmelsen.

NFSF er uenig i forslaget om å begrense bruken av torskeruser dersom dette kun skal gjelde fritidsfiskerne og foreslår at det i stedet innføres forbud mot torskeruser både for fritidsfiskere og yrkesfiskere i månedene juni, juli og august.

Fiskeridirektørens forslag

Fiskeridirektøren opprettholder forslaget om å utvide forbudet mot bruk av torskeruser til å gjelde hele kyststrekningen fra svenskegrensen til og med Møre og Romsdal i perioden 1. mai til og med 10. november. I dag har regionkontorene, i de områdene denne ordningen gjelder, adgang til å dispensere fra forbudet for manntallsførte fiskere som skal fiske torsk i næringsøyemed. Fiskeridirektøren foreslår at dispensasjonsadgangen for yrkesfiskerne opprettholdes. Målsettingen med dispensasjonsadgangen er at yrkesfiskerne som har torskefisket som et inntektsgrunnlag kan fortsette fisket, samtidig som dispensasjonsordningen gir en registrering over de yrkesfiskerne som benytter torskeruser.

Når det gjelder spørsmålet om adgang til å fiske med ruser etter ål har Fiskeridirektøren tatt initiativ til å nedsette en arbeidsgruppe til å vurdere behov for reguleringstiltak i fisket etter ål. Fiskeridirektøren vil derfor ikke nå foreslå at forbudet også omfatter åleruser, men vil komme tilbake til eventuelle tiltak når arbeidsgruppens rapport foreligger.

6. DYPDEBEGRENSNING

Arbeidsgruppens tilråkning

Arbeidsgruppen foreslår at teiner må settes på minimum 25 meters dyp ved fiske i hummerfredningstiden på strekningen svenskegrensen til og med Vest-Agder, og tilsvarende på minimum 15 meter på strekningen Rogaland til og med Møre og Romsdal. Arbeidsgruppen foreslår at manntallsførte fiskere unntas fra bestemmelsen.

Fiskeridirektørens vurdering

Arbeidsgruppens forslag innebærer en skjerpelse i forhold til gjeldende regelverk. På strekningen mellom Varnes fyr på Lista og Rogaland gjelder det i dag ikke slike bestemmelser. I Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane gjelder bestemmelsen ikke dersom det er fluktåpninger på minst 80 mm i teinene. Etter gjeldende bestemmelser gjelder forskriftene også for manntallsførte fiskere, med mindre disse utøver fiske til omsetning og med merkeregistrert fartøy. I Møre og Romsdal er gjeldende bestemmelse satt til 10 meters dyp.

Fiskeridirektørens vurdering er at dersom teiner blir utstyrt med fluktåpninger og tilbakemeldinger fra oppsynet tilsier at disse bestemmelsene blir etterlevd bør fluktåpninger over tid kunne erstatte kravet om minstedybder. Fiskeridirektøren vil likevel foreslå at det inntil videre blir innført dybdebegrensninger i samsvar med arbeidsgruppens tilråding.

Høringsuttalelser

WWF mener det bør være felles minimum dybde for teinesetting langs hele kysten, og at reglene bør gjelde for alle som fisker hummer. WWF påpeker at en forenkling av reglene for utøvelse av hummerfisket vil lette både overvåking, kontrollarbeid og vil forhåpentligvis føre til at flere følger reglene.

Norges Fiskarlag støtter forslaget om dybdebegrensning, og forutsetter at yrkesfiskerne unntas fra bestemmelsen.

Fiskeridirektørens forslag

Fiskeridirektøren foreslår å lempe noe på forslaget i forhold til vurderingen gitt i tilknytning til høringen.

Fiskeridirektøren opprettholder at dersom teiner blir utstyrt med fluktåpninger og tilbakemeldinger fra oppsynet tilsier at disse bestemmelsene blir etterlevd bør fluktåpninger over tid kunne erstatte kravet om dybdegrensninger. Fiskeridirektøren foreslår at gjeldende dybdegrensninger på 25 meter på strekningen svenskegrensen til Varnes fyr på Lista, videreføres inntil videre. Dybdegrensningen på Skagerrakkysten er godt innarbeidet, og her har det ikke vært fritak fra dybdegrensningen for teiner utstyrt med fluktåpninger.

Når det gjelder de øvrige områdene foreslår Fiskeridirektøren at kravet om dybdegrensninger utgår, under henvisning til innføring av et generelt krav om fluktåpninger i krabbeteiner. I disse områdene er det, med unntak av Møre og Romsdal heller ikke i dag krav til dybdegrensninger dersom teinene er utstyrt med fluktåpninger. På strekningen Varnes fyr på Lista til Rogaland og på strekningen nord for Møre og Romsdal er det i dag ikke krav til dybdegrensninger eller fluktåpninger.

7. FLUKTÅPNINGER

Arbeidsgruppens tilråding

Arbeidsgruppen tilrår at det innføres et definisjonsskille på hummerteiner og andre teiner. Teiner som skal brukes i fiske etter hummer skal ha 2 stk sirkulære fluktåpninger på minimum 60 mm slik at hummer under minstemål skal ha muligheten til selv å forlate teinen. Teiner som skal brukes i hummerfredningstiden skal ha montert en sirkulær fluktåpning på

minimum 80 mm slik at også voksen hummer skal kunne forlate teinen. Kravet til fluktåpninger i teiner skal gjelde både fritidsfiskere og yrkesfiskere.

Fiskeridirektørens vurdering

Fiskeridirektøren støtter arbeidsgruppens forslag.

Fiskeridirektøren ser det slik at tilråningen om et definisjonsskille mellom hummerteiner og andre teiner vil redusere fangst av hummer under minstemål i fangstsesongen og redusere fangst av hummer i krabbefisket utenom fangstsesongen. Dette vil også være et praktisk og gjennomførbart tiltak som det vil være enkelt å håndtere både for den enkelte utøver og for fiskerioppsynet. Bestemmelsen om fluktåpninger for hummer i krabbeteiner er allerede innført i Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane som en ordning for fritidsfiskere som ønsker å sette ut krabbeteiner i fredningstiden på grunnere vann enn 15 meter. Ved at ordningen med fluktåpninger nå foreslås gjort gjeldende uavhengig av fangstdybde og uavhengig av hvem som har satt ut teinen vil bestemmelsen også bli mye enklere å håndtere for fiskerioppsynet. Redskapsimportører har fremholdt at det heller ikke vil være vanskelig å fremskaffe slike redskaper til butikkutsalgene. For fiskere som allerede har anskaffet teiner uten fluktåpninger antas det at det heller ikke vil være særlige problemer med å bygge disse om. Fiskeridirektoratet ba om tilbakemeldinger til dette, slik at eventuelle overgangsordninger kan bygges inn i regelverket.

Høringsuttalelser

Norges Fiskarlag går inn for at dagens regelverk med hensyn til fluktåpninger videreføres. Dette begrunnes med at yrkesfiskerne driver med de samme teinene både etter krabbe og hummer. Et forslag om en fluktåpning i hummerteinene som ikke samsvarer med krabbe, vil skape problemer. Norges Kystfiskarlag mener at yrkesfiskerne som driver profesjonell fangst av hummer respekterer både minstemål og fredningstid og ber derfor om at yrkesfiskerne blir unntatt fra krav om fluktåpninger.

Norges Kyst-og Fjordfiskarlag uttaler om spørsmålet:

”Fluktveier slik arbeidsgruppen foreslår og Fiskeridirektøren støtter synes for oss å være det minst ressurskrevende tiltaket. Det kan kontrolleres på land, om bord eller ved trekking av redskaper i sjøen. Det har vært nevnt at dette vil være en arbeidsbelastende restriksjon for yrkesfiskerne som gjerne bruker samme teinene til krabbe- og hummerfiske. Denne påstanden ser vi ikke på som et årlig problem, mer som et engangsfenomen da enkle innretninger raskt kan produseres. Det vil sikkert være mulig med en fast 80 mm fluktvei i alle teiner og 60 mm foringer som settes inn etter klyps- eller gjengesystem. Skiftet mellom 80 mm og 60 mm fluktveier vil da kun ta et par timer på 150 teiner”.

NFSF støtter forslaget om at det innføres krav om fluktåpninger i alle typer teiner, men at det gis en rimelig overgangstid både for redskapsprodusenter og fiskere til å sette inn fluktåpninger. NFSF mener derfor at krav om fluktåpninger i krabbeteiner og hummerteiner utsettes til å tre i kraft med virkning fra 1. januar 2009.

WWF støtter arbeidsgruppens og Fiskeridirektørens forslag om at det innføres et definisjonsskille på hummerteiner og andre teiner og at ordningen gjelder både for yrkesfiskerne og fritidsfiskerne.

Fiskeridirektoratets regionkontor Sør påpeker at innføring av 80 mm fluktåpninger i krabbefisket medfører at fangst av krabbe på 11 cm til 13 cm blir redusert ved at noe krabbe på denne størrelse vil ventelig kunne forlate krabbeteinen gjennom fluktåpningen for hummer. Det blir påpekt at både krabbefiskere og mottakere av krabbe i Rogaland er bekymret for

reduisert lønnsomhet i krabbefisket dersom fluktåpninger på 80 mm skal bli påbudt også for yrkesaktive krabbefiskere.

Fiskeridirektørens forslag

Fiskeridirektøren opprettholder forslaget om at det innføres et definisjonsskille mellom hummerteiner og andre teiner. Teiner som skal brukes i fiske etter hummer skal ha 2 stk sirkulære fluktåpninger på minimum 60 mm slik at hummer under minstemål skal ha muligheten til selv å forlate teinen. Teiner som skal brukes i hummerfredningstiden skal ha montert en sirkulær fluktåpning på minimum 80 mm slik at også voksen hummer skal kunne forlate teinen. Kravet til fluktåpninger i teiner skal gjelde både fritidsfiskere og yrkesfiskere.

Fiskeridirektøren vedkjenner at problemstillingen som region Sør tar opp er reell, fordi minstemålet på krabbe på strekningen Rogaland mot grensen til Sverige er 11 cm og noe krabbe på så liten størrelse vil kunne gå ut av teinen gjennom fluktåpningen på 80 mm. På strekningen Hordaland og nordover er minstemålet på krabbe 13 cm. Krabbe under 13 cm vil ikke kunne gå ut gjennom fluktåpningen på 80 mm. På den annen side er det neppe sterke argumenter for at krabbefisker i Rogaland og Skagerrakkysten skal kunne fiske krabbe til omsetning med mindre minstemål enn ellers i landet. Dersom en skulle innvilget fritak fra kravet om fluktåpninger i krabbeteiner i disse områdene ville trolig effekten av et likt krav om fluktåpninger for hele landet bli vesentlig redusert. Det samme vil også gjelde kravet om redskapsbegrensninger i hummerfisket dersom skille mellom krabbeteiner og hummerteiner ikke gjennomføres for hele landet.

Fiskeridirektøren er enig i at det bør gis rimelig god tid til å tilpasse seg det nye regelverket om fluktåpninger i krabbeteiner og hummerteiner både for yrkesfiskere og fritidsfiskere. Fiskeridirektøren er imidlertid av den oppfatning at det ikke vil være vesentlige vansker for at fiskerne selv kan tilpasse sine redskaper til kravene om fluktåpninger og at utsatt ikrafttredelse til 15. september skulle ivareta dette hensynet.

8. MÅLING AV HUMMER

Arbeidsgruppens tilrådning

Arbeidsgruppen foreslår at minstemål bør være basert på ryggskjoldlengde (carapaxlengden) og ikke totallengde.

Fiskeridirektørens vurdering

Etter gjeldende regelverk kan hummer måles både etter totallengde eller ryggskjoldlengde (carapaxlengden). Totallengden måles fra spissen av pannehornet til den bakre kant av midterste svømmelapp. Ryggskjoldlengden måles fra bakerste ende av øyehulen til bakerste kant av ryggskjoldet målt midt oppe på ryggen.

Fiskeridirektøren vurderer det slik at det skal noe opplæring til for å måle minstemål for hummer etter ryggskjoldlengde. For fiskere som omsetter fangsten gjennom godkjent salgslag er dette neppe noe problem. For hobbyfiskere kan det derimot være fornuftig at disse fortsatt kan måle hummer etter totallengde for å unngå at hummer under minstemål beholdes fordi målemetoden misforstås eller blir for vanskelig. Fiskeridirektøren foreslår derfor at begge målemetodene opprettholdes.

Høringsuttalelser

HI anbefaler ikke en ordning der begge mål gjelder på grunn av naturlig forskjell mellom hanner og hunner. Mens en hann med 90 mm ryggskjoldlengde vil være ca 25 cm i totallengde, vil en hunn på 25 cm totallengde typisk ligge godt i underkant av 90 mm i

ryggskjoldlengde (85-88 mm). Havforskningsinstituttet anbefaler derfor at ryggskjoldlengde brukes som eneste målemetode og at arbeidsgruppens forslag om et minstemål på 88 mm ryggskjoldlengde gjøres gjeldende for hele landet. HI uttaler at med riktig redskap er måling av ryggskjoldlengde enklere enn måling av totallengde, og under enhver omstendighet mer nøyaktig. Redskap for måling av minimum ryggskjoldlengde er utviklet og kan produseres rimelig og lett kombineres med maksimalmål på samme redskap.

Norges Fiskerlag går mot at det etableres en ny regel om måling av hummer. Dagens målemetode er så godt innarbeidet at det kan bli vanskelig å få gjennomslag for en ny målemetode. En slik endring vil ellers ikke ha noen effekt på bestanden og bør i denne sammenheng legges bort.

De fleste av de øvrige høringsinstansene som har uttalt seg forutsetter at totallengde som målemetode videreføres.

Fiskeridirektørens forslag

Fiskeridirektøren opprettholder forslaget om å videreføre gjeldende regelverk om at hummer kan måles både etter totallengde og ryggskjoldlengde (carapaxlengden). En slik ordning innebærer at de aller fleste vil benytte totallengde som målemetode, men dersom noen ønsker kan også ryggskjoldlengde benyttes. Måling av ryggskjoldlengde forutsetter utviklet redskap for slik måling, i motsetning til måling av totallengde der en vanlig målestav kan benyttes.

9. MINSTEMÅL

Arbeidsgruppens tilrådning

Arbeidsgruppen foreslår at minstemålet settes til 88 mm ryggskjoldlengde for hele landet. I rapporten heter det at 88 mm ryggskjoldlengde finnes på hummer mellom 24,0 og 25,5 cm.

Fiskeridirektørens vurdering

Etter gjeldende regelverk er minstemålet for hummer 24 cm på kyststrekningen svenskegrensen til og med Vest-Agder. Resten av landet har et minstemål på 25 cm. Forslaget innebærer at minstemålet på kyststrekningen svenskegrensen til og med Vest-Agder økes med ca. en centimeter og at minstemålet for resten av landet beholdes uendret.

Fiskeridirektøren er enig i at det fastsettes et felles minstemål for hele landet.

Fiskeridirektøren foreslår at minstemålet settes til minimum 25 cm totallengde eller minimum 90 mm ryggskjoldlengde, som er de tilsvarende lengdeparametrene som benyttes i Danmark.

Høringsutalelser

Havforskningsinstituttet anbefaler at ryggskjoldlengde brukes som eneste målemetode og at arbeidsgruppens forslag om et minstemål på 88 mm ryggskjoldlengde gjøres gjeldende for hele landet

De øvrige høringsinstansene går inn for Fiskeridirektørens forslag om et felles minstemål på 25 cm eventuelt i kombinasjon 90 mm ryggskjoldlengde.

Fiskeridirektørens forslag

Fiskeridirektøren opprettholder forslaget om at minstemålet settes til minimum 25 cm totallengde eller minimum 90 mm ryggskjoldlengde.

10. MAKSIMALMÅL

Arbeidsgruppens tilrådning

Arbeidsgruppen tilrår at det i tillegg til et minstemål også settes et maksimalmål for hummer. Maksimalmålet foreslås satt til 115 mm ryggskjoldlengde som tilsvarer en hummer på ca. 32 cm eller vekt på ca. 1 kg. Forslaget innebærer at hummer som fanges over denne størrelsen skal slippes tilbake i sjøen. Arbeidsgruppens tilråding om å innføre et maksimalmål er begrunnet med ønske om å bevare de store hunnene fordi disse har flere egg og sannsynligvis er opphav til mer livskraftige larver enn mindre hunner.

Fiskeridirektørens vurdering

Rapporten viser til at fra 1967 og frem til i dag har Havforskningsinstituttet registrert størrelse og vekt på om lag 60 000 hummer fanget i Norge. Av disse er kun 1200 (2 prosent) større enn 32 cm.

Effekten av å innføre et maksimalmål vil derfor være nokså begrenset dersom det også innføres et forbud mot rognhummer. Fiskeridirektøren finner det derfor ikke hensiktsmessig å foreslå et slikt forbud. I vurderingen er det også tatt hensyn til problemer knyttet opp til håndhevingen av et slikt forbud.

Høringsuttalelser

Havforskningsinstituttet anbefaler ut fra et "føre var" å innføre et maksimalmål på 115 mm ryggskjoldlengde. Forslaget støttes av Direktoratet for naturforvaltning, Norges naturvernforbund og WWF.

Norges Fiskarlag og Norges Kystfiskarlag går mot etablering av et maksimalmål på hummer. Disse fremhever at en slik ordning vil være svært vanskelig å kontrollere og kun ramme yrkesfiskerne.

NFSF er enig i Fiskeridirektørens vurdering om å ikke innføre et maksimalmål.

Fiskeridirektørens forslag

Fiskeridirektøren opprettholder forslaget om ikke å innføre et maksimalmål for hummer.

11. VERN AV ROGNHUMMER

Arbeidsgruppens tilråding

Arbeidsgruppen tilrår at det innføres forbud mot landing av rognhummer og en frivillig ordning med V-merking av rognhummer. Det anbefales at omsetning av rognhummer og landing og omsetning av V-merkede hummer forbys.

Fiskeridirektørens vurdering

I rapporten heter det at et forbud mot ilandføring av rognhummer antas å være kurant å argumentere for ut fra biologiske forhold. Sammenhengen mellom å sette ut igjen hummer med rogn og oppbygging av bestanden er enkel å akseptere og formidle, og antas å kunne bli et effektivt virkemiddel. Fiskeridirektøren er godt fornøyd med at arbeidsgruppen har valgt å legge frem dette forslaget som antas å få klar positiv innvirkning på bestanden. Fiskeridirektøren støtter derfor forslaget

Fiskeridirektøren er imidlertid usikker på virkningen av den foreslåtte ordningen med frivillig V-merking av rognhummer kombinert med et forbud mot landing og omsetning av V-merket hummer og vil derfor ikke gå inn for dette forslaget.

Høringsinstanser

Samtlige av høringsinstansene som har kommentert dette spørsmålet, med unntak av Norges Fiskarlag, går inn for vern av rognhummer. Norges Fiskarlag begrunner sitt standpunkt med at vern av rognhummer vil medføre betydelig nedgang i fangst for yrkesfiskerne. Videre blir det vist til at Sverige siden 1985 har hatt et slik forbud uten at det kan dokumenteres at dette har gitt noen effekt. Norges Fiskarlag går derfor mot et generelt vern av rognhummer inntil de har sett tilstrekkelig dokumentasjon på at vern av rognhummer vil ha ønsket effekt.

Forslaget om å innføre frivillig V-merking av rognhummer og forbud mot landing og omsetning av V-merket hummer, støttes av Havforskningsinstituttet, Direktoratet for naturforvaltning, Norges Naturvernforbund og WWF.

Fiskeridirektørens forslag

Fiskeridirektøren opprettholder forslaget om å forby ilandføring av rognhummer, men finner det ikke hensiktsmessig å foreslå frivillig V-merking.

12. OPPBEVARING OG OMSETNING AV HUMMER I FREDNINGSTIDEN

Arbeidsgruppens tilrådning

Arbeidsgruppen tilrår at det innføres forbud mot å oppbevare hummer i sjøen i fredningstiden. Forslaget er tidligere fremmet gjennom arbeidet med forenkling av reglene for utøvelse av fiske i 2004. I forslaget fra 2004 heter det ”i fredningstiden er det forbudt å oppbevare hummer i sjøen. Hummer som ved inngangen til fredningsperioden er innmeldt og registrert av salgslagene for omsetning kan likevel oppbevares i sjøen inntil slik omsetning kan skje. Fiskeridirektoratet kan gi tillatelse til å oppbevare hummer i sjøen til godkjent kjøper.”

Begrunnelsen for forslaget var at et slikt forbud vil gjøre det vanskeligere å fange hummer i fredningstiden, samtidig som det vil lette oppsynsarbeidet.

Forslaget forutsetter at all hummer som skal oppbevares levende i sjøen i fredningstiden er registrert før fredningen inntreffer. Skagerrakfisk S/L foreslo til høringen i 2004 at salgslagene kunne administrere en slik ordning.

Fiskeridirektørens vurdering

Fiskeridirektøren er enig i arbeidsgruppens forslag.

Høringsuttalelser

WWF, Norges Fiskarlag, Norges Kystfiskarlag, Norges Kyst- og Fjordfiskarlag og Norges Fritids- og Småfiskerforbund støtter forslaget.

WWF fremholder at arbeidsgruppens forslag vil gjøre det vanskeligere å fange hummer i fredningstiden, samtidig som det vil lette oppsynsarbeidet.

NFSF støtter forslaget, men anbefaler at det tillates å oppbevare hummer i sjøen inntil 1 måned etter at fredningstiden har inntrådt.

Direktoratet for naturforvaltning mener at det vil være lettere å holde oversikt med at fredningstiden overholdes dersom det ikke tillates at hummer oppbevares og omsettes i fredningstiden – eller at det i det minste må settes et maksimalt antall dager ut i fredningstiden hvor dette tillates.

Vest-Norges Fiskesalslag foreslår et ihendehaverdokument ved oppbevaring av hummer, der ihendehaver må dokumentere at hummeren er lovlig fanget.

Norges Naturvernforbund foreslår innført et sertifikat for hummere som er lovlig omsatt i fredningstiden.

Fiskeridirektørens forslag

Fiskeridirektøren opprettholder forslaget om at det innføres forbud mot å oppbevare hummer i sjøen i fredningstiden. Hummer som før fredningsperioden inntre er innmeldt og registrert av salgslagene for omsetning kan oppbevares i sjøen inntil slik omsetning kan skje.

Fiskeridirektoratet kan gi tillatelse til å oppbevare hummer i sjøen til godkjent kjøper.

13. IMPORT AV LEVENDE HUMMER

Arbeidsgruppens tilrådning

Arbeidsgruppen anbefaler at det innføres forbud mot innførsel av levende amerikansk hummer til Norge, men at det fortsatt skal være adgang til å innføre levende europeisk hummer.

Fiskeridirektørens vurdering

Det importeres i dag levende amerikansk hummer til Norge for konsum. Dagens import av levende hummer stiller krav om veterinærattest og det er forbud mot utsetting av amerikansk hummer i sjø. Til tross for slik regulering forekommer det "rømming" av levende amerikansk hummer ut i norske farvann.

Amerikansk hummer ble første gang oppdaget i 1999 i norske farvann og har senere dukket opp med jevne mellomrom. I følge Havforskningsinstituttet er det dokumentert at amerikansk hummer kan overføre sykdommer og parasitter som ikke finnes naturlig hos den europeiske hummeren. På sikt vil dette kunne bidra til å utkonkurrere den europeiske hummeren. Begrunnelsen for et importforbud vil derfor være hensynet til miljø, dvs. beskyttelse av lokal biodiversitet. Fiskeridirektøren vil derfor undersøke muligheten for å få i stand et slikt forbud.

Høringsuttalelser

Samtlige av høringsinstansene som har uttalt seg til dette spørsmålet støtter forslag om å forby import av levende amerikansk hummer til Norge.

Norges Fiskarlag mener at et importforbud også må gjelde for canadisk hummer for å sikre at det ikke kan foregå omgåelse av et slikt forbud.

Mattilsynet opplyser at de ut fra en smittefaglig vurdering er enig i begrunnelsen som er anført for å innføre importforbud mot levende amerikansk hummer til Norge.

Mattilsynet presiserer at det ved import av levende amerikansk, marin hummer til Norge ikke er et krav om at hummeren følges av sertifikat som gir garantier hva gjelder dyrehelse. Gjeldende regelverk (FOR-2003-10-14-1239 om dyrehelsemessige vilkår ved omsetning og import av akvakulturdyr og akvakulturprodukter) setter forbud mot levende krepsdyr importert fra et tredjeland (land utenfor EØS) settes ut. Marine krepsdyr til konsum skal enten kokes ved ankomst eller oppbevares midlertidig i kar med godkjent desinfeksjon av avløpsvannet. Disse foranstaltninger skal beskytte mot smittespredning.

Levende hummer som importeres til Norge fra et tredjeland skal følges av et helsesertifikat der det attesteres at forsendelsen er egnet til human konsum. Mattilsynet opplyser videre at forslag om nytt fiskehelseregelverk (høringsfrist 18. april) som planlegges gjennomført 1.

august 2008, ikke inneholder bestemmelser som setter begrensninger for import av marin hummer, utover det som anses tilstrekkelig for i ivareta dyrehelse.

Fiskeridirektørens forslag

Fiskeridirektøren vil be Fiskeri- og Kystdepartementet ta initiativ til å utrede nærmere muligheten til å forby import av levende amerikansk hummer.

14. BEVARINGSOMRÅDER FOR HUMMER

Arbeidsgruppens tilrådning

Arbeidsgruppen konstaterer at bevaringsområder ser ut til å være et populært tiltak, forutsatt at de blir etablert i samråd med lokalbefolkningen og fiskerne i området.

Fiskeridirektørens vurdering

Fiskeridirektøren deler arbeidsgruppens vurdering om at bevaringsområder for hummer vil kunne være et positivt bidrag til å styrke hummerbestanden innenfor avgrensede områder. Fiskeridirektørens erfaring med de fire bevaringsområdene for hummer som ble etablert i kommunene Arendal, Risør, Nøtterøy og Hvaler, ser ut til at slike bevaringsområder er hensiktsmessige tiltak som blir godt mottatt, forutsatt at de blir etablert i samråd med den enkelte kommune og i samråd med fritidsfiskerne og yrkesfiskerne som benytter seg av området.

I forbindelse med forslag til ny havressurslov har Fiskeridirektøren foreslått at muligheten til å etablere marine verneområder i sjøen blir styrket. Videre har Fiskeridirektoratet foreslått at Fiskeridirektoratets regionkontorer skal få delegert myndighet til å utarbeide og fastsette lokale reguleringer i større utstrekning enn i dag. Det bør derfor stimuleres til at det kan tas lokale initiativ til å etablere nye bevaringsområder for hummer langs kysten.

Høringsuttalelser

WWF og Norges Naturvernforbund synes det er svært gledelig at Fiskeridirektoratet oppfordrer til at flere områder opprettes, og støtter at disse opprettes i samråd med lokalbefolkningen og fiskerne i området.

Direktoratet for naturforvaltning støtter også fullt ut arbeidet med å etablere flere og videreføre eksisterende bevaringsområder for hummer. DN påpeker at disse vil være viktige for å bevare den genetiske diversiteten i de ulike bestandene langs kysten, og for å styrke rekrutteringen også i områder som er åpne for fangst.

NSFS anser etablering av flere bevaringsområder for hummer som et meget viktig tiltak, og skriver at erfaringene så langt er positive. Bestemmelsene for bevaringsområdene er lett å forholde seg til for fritids- og yrkesfiskerne og er enkelt å kontrollere for oppsynet. Det anbefales at Havforskningsinstituttet blir pålagt og gis midler til å følge opp utviklingen av hummerbestandene i disse områdene.

Norges Fiskarlag mener det bør vises varsomhet med etablering av slike områder. En evaluering av eksisterende områder bør gjennomføres for å se om dette er en egnet metode. Ved forslag om etablering om etablering av nye områder må det etableres en prosess som sikrer legitimitet og forståelse.

Fiskeridirektørens forslag

Fiskeridirektøren er glad for de positive tilbakemeldingene fra høringsinstansene og mener disse danner et godt grunnlag for at det kan tas lokale initiativ til å etablere nye bevaringsområder for hummer langs kysten.

Fiskeridirektøren vil i forbindelse med oppfølgingen av den nye havressursloven se på mulighetene for at Fiskeridirektoratets regionkontorer kan få delegert økt beslutningsmyndighet for å gjennomføre lokale reguleringer.

15. OPPSYN OG HÅNDHEVING

Arbeidsgruppens tilrådning

Arbeidsgruppen redegjør for utfordringer for oppsynet og håndheving av reguleringsbestemmelsen og ber Fiskeridirektoratet styrke oppsynet med hummerfisket.

Fiskeridirektørens vurdering

Fiskeridirektøren er enig med arbeidsgruppen i at det er behov for en sterk kontrollinnsats dersom en skal begrense faren for ulovlig fiske etter hummer. For Fiskeridirektoratet har oppsyn og håndheving av ulovlig fiske etter hummer i lang tid vært en prioritert oppgave. Dette har sammenheng med den biologiske status til hummer og at den har et særskilt behov for vern. Det er imidlertid slik at selv om hummer har vært prioritert både gjennom kontroll og håndheving er dette også situasjonen for mange av de øvrige kontrolloppgaver som Fiskeridirektoratet har. Det er derfor ikke overraskende at det samtidig blir etterlyst et ønske om styrket kontroll.

Fiskerimyndighetene har tidligere blitt kritisert av de lokale fiskerlagene, særlig langs Skagerrakkysten, for manglende oppsyn og kontroll. Tidligere var fiskerioppsynet organisert med bla lokale oppsynsmenn. Fiskerimyndighetene hadde imidlertid blandende erfaringer med denne formen for oppsyn, og ordningen ble avvirket. Frem til høsten 2006 var oppsynsvirksomheten på Skagerrakkysten begrenset, men etter at indre kystvakt har satt inn sitt nye fartøy "KV Nornen" er overvåkingen av disse områdene blitt betydelig styrket. Tilsvarende skip blir også satt inn langs resten av kysten, slik at indre kystvakt gradvis får større kapasitet. I fiskerioppsynet fra svenskegrensen til og med Trøndelag benyttes også Fiskeridirektoratets oppsynsbåt "Munin".

Det er imidlertid nesten selvsagt slik at Fiskeridirektøren sett fra sitt ståsted kunne ønsket enda bedre kontrollordninger. Det kan imidlertid ikke være tvil om at det totalt sett i samfunnet er sterk fokus rettet mot ulovlig hummerfiske både fra fiskerimyndighetene, kystvakten, politi, oppsynstjeneste utført av andre sektormyndigheter, påtalemyndighet, miljøorganisasjoner og fra fiskernes egne og andre interesseorganisasjoner. Fiskeridirektøren ser det derfor som viktig at det også i fremtiden bygges brede relasjoner ikke minst for å fremme holdningsskapende arbeid og forståelse for behovet for vern. I det daglige arbeidet med å utøve kontroll på sjøen vil Fiskeridirektøren videreføre det gode samarbeidet med kystvakten og lokalt politi.

Hensynet til håndheving har også vært en viktig premiss for Fiskeridirektørens forslag til reguleringer. Det er viktig at reguleringer som innføres kan få størst mulig legitimitet og at disse har en bredest mulig forankring. Bestemmelser om likt minstemål og lik fredningstid er eksempler på dette. De mange positive tilbakemeldingene Fiskeridirektøren har mottatt på arbeidsgruppens forslag om å innføre vern av rognhummer gir også forhåpning om at disse bestemmelsene vil bli etterlevd av de aller fleste på linje med gjeldende bestemmelser om vern av hummer under minstemål. Fiskeridirektøren har derfor god tro på at det er mulig å få til et felles løft for hummerbestanden langs norskekysten. Fiskeridirektøren vil fortsette

informasjonsarbeidet om forvaltning av hummer rettet mot de ulike brukere og interessenter.

Høringsuttalelser

Norges Fiskarlag mener oppsyn og håndheving er det viktigste området for å få kontroll med fisket etter hummer. Norges Fiskarlag mener at dersom dette hadde vært effektivt og lokale krefter var tilknyttet, ville flere av de foreslåtte tiltakene kunne vært lagt bort. Det er et krav om at det snarest etableres et effektivt kontrollapparat for å sikre at etablerte regler for fisket etter hummer etterleves.

Norges Kystfiskarlag ber også om at kontrollinnsatsen styrkes med sikte på å sikre at fastsatt regelverk for fangst av hummer overholdes, samt å få bukt med ulovlig fangst av hummer i fredningsperioden.

NFSF mener at en intensivering av oppsynet er det viktigste tiltaket for å få opp hummerbestanden. En innstramming av regelverket for fisket etter hummer vil ikke gi resultater hvis ikke etterlevelsen følges opp med flere kontroller

WWF ber om at Fiskeridirektoratet styrker oppsynet med hummerfisket og at straffnivået for å fange ulovlig hummer økes betraktelig. WWF påpeker også behovet for folkeopplysning for å informere om den alvorlige situasjonen for hummer og nødvendigheten av at regler følges. Fiskeridirektoratets kampanje i 2007 var et godt skritt i riktig retning og håper på tilsvarende kampanjer i tiden som kommer.

Norges Naturvernforbund mener at oppsynsinnsatsen bør økes betydelig sammen med økt straffnivå.

Direktoratet for naturforvaltning påpeker at offensiv informasjonsvirksomhet er et viktig virkemiddel for å oppnå større forståelse for behovet for et sterkere vern av hummeren.

Havforskningsinstituttet går også inn for at oppsynet styrkes og at informasjonskampanjen "Hummeren har sommerferie til 1. oktober" videreføres.

Fiskeridirektørens forslag

Fiskeridirektøren er enig med høringsinstansene om at det er svært viktig å opprettholde effektiv kontroll og håndheving av regelverket som er satt for å ta vare på hummerbestanden. De fleste høringsinstansene går inn for en markert styrking av oppsynet med hummerfisket. Fiskeridirektøren er enig i at oppsynstjenesten bør styrkes så langt dette er mulig innenfor prioriteringen av den totale rammen som er til disposisjon for fiskerikontroll.

Fiskeridirektoratet er også enig i at det i tillegg til et best mulig oppsyn er behov for en fortsatt styrking av informasjonsarbeidet.

Fiskeridirektøren opprettholder derfor forslaget om at det også i fremtiden bygges brede relasjoner ikke minst for å fremme holdningskapende arbeid og forståelse for behovet for vern. I det daglige arbeidet med å utøve kontroll på sjøen vil Fiskeridirektøren videreføre det gode samarbeidet med kystvakten og lokalt politi. Fiskeridirektøren vil også fortsette informasjonsarbeidet om forvaltning av hummer i samarbeid med andre interessegrupper.

16. ADGANGSBEGRENSNING

Arbeidsgruppens tilrådning

Arbeidsgruppen mener at bestandssituasjonen nå tilsier at spørsmålet om adgangsbegrensning i hummerfisket må belyses som ett av flere forvaltningstiltak

Fiskeridirektørens vurdering

Fiskeridirektøren finner det ikke hensiktsmessig å foreslå en adgangsbegrensning i hummerfisket.

Høringsuttalelser

Ingen av høringsinstansene har funnet det hensiktsmessig å foreslå en adgangsbegrensning i hummerfisket.

WWF skriver imidlertid at de støtter arbeidsgruppens forslag om å vurdere adgangsbegrensning som ett av flere forvaltningstiltak. Ved å begrense antallet fiskere som får adgang til fisket vil man også kunne redusere uttaket av hummer. Dette kan for eksempel gjøres tilsvarende som en fiskekortsordning på lik linje med laksefiske.

Fiskeridirektørens forslag

Fiskeridirektøren finner det ikke hensiktsmessig å foreslå innført en adgangsbegrensning i hummerfisket.

17. MERKE- OG REGISTRERINGSORDNINGER

Arbeidsgruppens tilrådning

Arbeidsgruppen tilrår innført merke- og registreringsordninger i fisket etter hummer. Arbeidsgruppen fremhever at slike ordninger kan gi bedre oversikt over den samlede deltakelsen, fangsten og innsatsen i hummerfisket. Arbeidsgruppen ønsker dessuten at en utredning av en registreringsordning også drøfter muligheten for å registrere bifangst av hummer i det ordinære krabbefisket.

Fiskeridirektørens vurdering

Fiskeridirektøren ba om at høringsinstansene også gir tilbakemelding til disse forslagene.

Høringsuttalelser

De av høringsinstansene som har uttalt seg til spørsmålet er positive til å innføre merke- og registreringsordninger for å få bedre oversikt over den faktiske deltakelse i fisket og for å øke mulighetene for kontroll med ulovlig fiske gjennom sporingsordninger eller ihendehaverdokument ved oppbevaring av hummer, der ihendehaver må dokumentere at hummeren er lovlig fanget.

Fiskeridirektørens forslag

Fiskeridirektøren er enig i at det på sikt arbeides med å finne frem til praktiske ordninger på disse spørsmålene.

IV IKRAFTTREDELSE

Fiskeridirektøren foreslår at de nye reglene for forvaltning av hummer trer i kraft med virkning 15. september 2008.

Forslaget innebærer at fiskerne i Møre og Romsdal, Trøndelag og Nordland gis anledning til

å fullføre vårfisket på normal måte denne sesongen, med avslutning henholdsvis 1. juni, 1. juli og 15. juli 2008.

Det er viktig at det gis god tid til å informere om de nye reglene og at yrkesfiskere, fritidsfiskere og utstyrsleverandører gis tid til å tilpasse seg kravene om fluktåpninger i krabbeteiner og hummerteiner.

Forslaget om ikrafttredelse 15. september innebærer bl.a. at oppstarten av høstfisket over hele landet utsettes til 10. oktober og at fangsts sesongen blir fra 10. oktober kl 0800 til og med 10. november i 2008.

V. KORT OPPSUMMERING AV FISKERIDIREKTØRENS FORSLAG

Fiskeridirektøren vil på bakgrunn av arbeidsgruppens rapport og de innkomne høringsuttalelsene foreslå følgende endringer:

- forslag om felles fredningstid for hele landet med fangsts sesong fra 10. oktober kl 0800 til og med 10. november
- forslag om felles minstemål for hele landet på 25 cm totallengde eller 90 mm ryggskjoldlengde
- forslag om at det blir forbudt å fange hummer med utvendig rogn (rognhummer)
- forslag om redskapsbegrensning i hummerfisket med inntil 80 teiner for manntallsførte fiskere og 5 teiner for fritidsfiskere
- forslag om forbud mot å sette ut torskeruser i perioden 1. mai til og med 10. november. Fiskeridirektoratet kan dispensere fra forbudet for manntallførte fiskere som skal fiske torsk for omsetning med merkeregistrert fartøy.
- forslag om at fritidsfiskere i hummerfredningstiden ikke kan sette ut krabbeteiner eller andre redskaper til fangst av krabbe på grunnere vann enn 25 meter på strekningen svenskegrensen til Varnes fyr på Lista.
- Forslag om at det innføres et definisjonsskille mellom hummerteiner og krabbeteiner
- Teiner som skal brukes i fiske etter hummer skal ha 2 stk sirkulære fluktåpninger på minimum 60 mm, slik at hummer under minstemål skal ha muligheten til å forlate teinen.
- Teiner som skal brukes i fisket etter krabbe skal ha en sirkulær fluktåpning på minimum 80 mm, slik at også voksen hummer skal kunne forlate teinen.
- Forslag om at det i fredningstiden innføres forbud mot å oppbevare hummer i sjøen. Hummer som ved inngangen til fredningsperioden er innmeldt og registrert av salgslagene for omsetning kan likevel oppbevares i sjøen inntil slik omsetning kan skje. Fiskeridirektoratets regionkontor kan gi tillatelse til å oppbevare hummer i sjøen til godkjent kjøper.
- Forslag om at de nye reglene trer i kraft 15. september 2008.

Fiskeridirektøren vil på denne bakgrunn foreslå at det foretas følgende forskriftsendring:

FORSLAG TIL FORSKRIFT OM ENDRING I FORSKRIFT OM UTØVELSE AV FISKET I SJØEN

Fiskeri- og kystdepartementet har den2008 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. §§ 1, 2, 4 og 4a fastsatt følgende forskrift:

I

I Fiskeri- og kystdepartementets forskrift av 22. desember 2004 nr. 1878 om utøvelse av fisket i sjøen, gjøres følgende endring:

§ 33 første ledd (endret) skal lyde:

Hummer kan bare fiskes med teiner. Person som er registrert i fiskermanntallet kan drive fiske etter hummer med inntil 80 teiner. Person som ikke er registrert i fiskermanntallet kan drive fiske etter hummer med inntil 5 teiner. Fra et enkelt fartøy kan det ikke fiskes med større antall teiner enn nevnt i annet og tredje punktum.

§ 33 fjerde, femte og sjette ledd oppheves.

§ 33 fjerde ledd (nytt) skal lyde:

Forbudet i tredje ledd gjelder ikke manntallsførte fiskere som fisker krabbe for omsetning med merkeregistrert fartøy.

§ 33 a (endret) skal lyde:

§ 33 a) Påbud om fluktåpninger for hummer i teiner.

I teiner som er satt ut for fangst av krabbe, skal det være minst én sirkelformet fluktåpning i redskapet. Åpningens diameter skal være minst 80 mm.

I teiner som er satt ut etter fangst av hummer, skal det være minst én sirkelformet fluktåpning på hver side av redskapet. Åpningens diameter skal være minst 60 mm.

Fluktåpningene skal være plassert i fangstkammeret på en slik måte at hummeren lett kan ta seg ut av redskapet. I teiner med plan bunn skal åpningene plasseres helt nede ved redskapsbunnen. I teiner med sylindrerform (tønneform) skal åpningene være helt nede ved redskapets bunn, men ikke lenger nede enn at det blir fri passasje gjennom åpningene når redskapet står ute for fangst.

§ 33 b (endret) skal lyde:

§ 33 b) Forbud mot bruk av torskeruser

På strekningen svenskegrensen til og med Nordland er det i tiden fra og med 1. mai til og med 10. november forbudt å sette ut torskeruser.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan dispensere fra forbudet i første ledd for manntallsførte fiskere som skal fiske torsk for omsetning med merkeregistrert fartøy.

§ 34 a (endret) skal lyde:

§ 34 a) Fredningstid for hummer

Det er forbudt å fange hummer eller sette ut teiner med eller uten agn til fangst av hummer i

tidsrommet fra og med 11. november til og med 10. oktober kl 0800. Det er forbudt å fange hummer som bærer utvendig rogn (rognhummer) hele året.

I fredningstiden er det forbudt å oppbevare hummer i sjøen. Hummer som ved inngangen til fredningsperioden er innmeldt og registrert av salgslagene for omsetning kan likevel oppbevares i sjøen inntil slik omsetning kan skje. Fiskeridirektoratets regionkontor kan gi tillatelse til å oppbevare hummer i sjøen til godkjent kjøper.

Det er forbudt å sette eller trekke teiner til fangst av hummer på strekningen Vest-Agder til grensen mot Sverige fra en time etter solnedgang til en time før soloppgang.

§ 43 nr 32 (endret) skal lyde:

Hummer 25 cm

§ 44 siste ledd (endret) skal lyde:

Reker, sjøkreps og hummer kan uten hinder av § 43 nr. 27, 28 og 32 også måles ved å måle carapaxlengden. Carapaxlengden for reker (1,5 cm), sjøkreps (4 cm) og hummer (9 cm) skal måles fra bakerste ende av øyehulen til bakerste kant av carapax målt midt oppe på ryggen.

II

Denne forskrift trer i kraft 15. september 2008

Med hilsen

Peter Gullestad
Fiskeridirektør

Aksel Eikemo
Direktør